

Das Latweeschu draugs.

1845. 12 April

15ta lappa.

J a u n a s i n n a.

Is Rihges. Pee muns pagahjuscha sesideena Daugawas leddus ar deesgan pluhdeem sahze is eet un wehl taggad eet. Straume bija tik leela, ka ir mandage retta laiwa gahje pahr. Arri scho gaddu dabbumam staidri redseht, zil labpraht daschs Daugmallneeks, kas fenn jau sinn, ka pee laika nahkabs fargatees un glahbtees, grehzigi us zittu zilweku rohkahm palahwahs.

Zauns Robinsohns jeb Anzs Krushin is Rihges.

Pirma nodalka.

Ne tabli no Rihges labs un gohdigs skohlmeisters dshwoja. Winnam ar sawu miblu seerwu tik weena meitina bija, Lette wahrda. Bet bes tabs winncem wehl pulks swesch: behrnu bija, fo daschi wezzakee tur bij dewuschi, lai mahzitohs lassiht, rakstih, rehkinah un zittas labbas un waijadfigas leetas. Bet, lai gan schie behrni sweschi bija, tomehr maies-tehws un maies-mahte tohs ta pat firnuigi mibloja, ka sawu paschu meiteni; ta pat arri darrija diwi draugi, kas pee skohlmeisters dshwoja, Reins un Brenzs.

„Peeluhd; Deerwu un strahda“ schie wahrdi winncem par likkumu bija, un leeli ta patt, ka masi, to par ihstenu laimi aissime, kad schin likkumam paklausija. Bet wakkars, kad deenas-darbi bij nobeigti, tad ilkatram no winncem labpraht gribbejabs dsirdeht, zaur fo warretu palikt jo prahtigs, gudrs un labs. Tad nu skohlmeisters winncem brihscham scho, brihscham to stahhija, un tee wissi labpraht un apdehmigi klausijabs.

Weens no tabdeem wakkara-stahsticem irr schis no Anza Krushin. Tehws — ta to labbu skohlmeistern us preekschu sauksim — apdohmaja, ka wehl wairak labbu un apdohmigu zilweku pasaulé warrem buht, kas tahdus labbus stahstus labpraht gribbetu dsirdeht un lassiht. Tadeht winsch, tohs pa dallahm usrakstijis, gahdaja, ka tohs te pa gabbaicem Latweeschu drauga lappas cedrikkeja.

Bet es gan drihs buhtu aismirsis fazzih, kas notilke, pirms tehws eefahze stahstih. — Prohi: Kahrls, weens no teem behrncem, kahda jauka wakkaras-

wakkara waizaja: tehtiht, woi mums ne atkal ko stahstisi? — Tehws atbildeja: labprah! — Bet kas tahda jauka wakkara istaba paliks? Labbat' eesim laukā, un apsehdisimees us saltas sahlites. —

„Rabbi! labbi!“ tā wissi fkeedse, un lehkdami ween no namma istezejja.

Virmajs wakkars.

Kahrts. Woi schè, tehtiht?

Tehws. Schè, appaksch ahbeles.

Mikkels. Ak, brangi!

Wissi. Brangi! brangi! (lezsoht, un ar rohkabm plaukschejoh.)

Tehws. Bet ko juhs darriseet, kamehr es stahstischi? Tihri bes darba juhs tak schè ne gribbeset sehdeht?

Jahns. Kaut ween buhtu, ko strahdabt!

Machte. Schè pahkstes irr ja-isluppina; schè rahzini ja-nomiso. Kam gribbahs?

Wissi. Man! man! man!

Kahrts. Es na manna Lottina, un tu, Frizzih!, luppinafim pahkstes! Woi ne?

Lotte. Ne nemun' par lannu! man paprecksch tee rakiti ja-schubn, ko memmin eerahdijusi.

Kahrts. Nu tad mehs abbi! Mahz', Frizzi, apsehdees.

Draugs Meins. Es lihds ar jums strahdaschi. (Wunsch pee teem apsehshahs sahlè.)

Draugs Brenz. Un es ar jums zitteem; woi gribbeet man?

Pehters. Ak labprah! labprah! Schè wehl deesgan ruhmes. Tā irr sinukki! Lufkosim nu, kas wairak nomisehs!

Tehws. Apsehshaittees tā, ka juhs us wakkara pussi warrat skattitees; saulite schodeen ar leelu brangumu no-ees. (Wissi nu apsehдахs un sawu darbu esahze.)

Tehws. Nu, behrni, schodeen jums it brihnischkigas leetas sahltschi stahstih. Brihscham jums dsirdoh schauschalas usees, brihscham atkal firds no preeka lehks.

Kahrts. Ak lufdsams! ne stahsti pahrleeku behdigas leetas!

Lotte. Ne pahrleeku behdigas! woi dsirdi, tehtiht? Zo tad mums jarauda, lai gribbam, lai ne gribbam.

Jahns. Leezeet jel meera! Gan tehws pats sinmahs.

Tehws. Ne bihstatees, behrni; jau lufkoschi, ka manni stahsti wissai behdigi ne isdohdahs.

Wezds laifos kahds liggers Mihga bijis, Nehlab Krubsin wahrda. Schim bija trihs dehli. Wezskajam firds us saidatu buhscham stahweja; wunsch saldatos gahje, un kahda kauschana prett Turkeem tiffe noschauts. — Dhtrs, kas kahda ammata gribbeja ismahzitees, ahtri bij dschris, sakarsis buhdams, un ar dillamu-slimmibu nomarre. — Masakajs dehis nu ween atlikte, kam wahrds

bij Anzš; un tehws un mahte no winna wiffu sawu laimi un procku zerreja, tapeh; ka winsch nu tas ween weenigajs bija. Winni to mihleja, ka sawu azzi peere, bet mihleja neprahigi.

Kahrts. Winni to neprahigi mihleja? — kas tas irr, tehtih?

Tehws. Tuhlin dabbusi dsirdeht. Mehs arri juhs mihlejam, to juhs sinat; bet ihsteni tadeht, ka mehs juhs mihlejam, ihsteni tadeht mehs juhs pee darba turram, un juhs dauds labbas un wairadfigas leetas mahzam, sunnadam, ka juhs zaur to par labbeem un laimigeem zilwekeem paliksee. Bet Anzš wezzaki ta ne darrija. Winni sawam mihlam dehlinam wiffu wellu lahwe darriht, ko ween gribbeja. Mihlam dehlinam nu wairat patikke apfahrt wasatees un spehleht, ne ka strahdaht un ko labbu mahzitees; tapeh; tee winnam gan drihs zauru deenu lahwe bes darba apfahrt straidiht un spehleht; un ta winsch nu woi mas ween, woi ne ko ne mahzijahs. Reds, tahdu mihlestibu mehs par neprahigu mihlestibu nosauzam.

Kahrts. Woi ta?

Tehws. Ta nu tas jaunajs Anzš ueluge, un ne weens ne sunnaja, kas no winna buhschoht pasaulē. Tehws gan wehleja, lai winsch kahda aminata ismahzitohs; bet tas winnam ne patikke. Winsch sazzija, ka winsch labbat' sweschas semmes gribboht pahrsioigabt, lai ik deenas dauds jauna dabbutu dsirdeht un redseht.

Bet to tas puifs aplam ween runnaja. Ja winsch ko labbu jau buhtu cemahzitees, nu tad —. Bet ko tahds mulkirts, kahds schis Kruhnsch bija, ko tahds pasaulē gribbeja eefahrt? Kad zilweks sweschas semmes gribb eet un tur prohjam tikt, tad winnam paprockschu dauds un labbi ja-mahzahs. Bet Kruhnsch us to ne mas weht ne bij dohmajis.

Winsch nu jau septinpadesmit gaddus bija wezs, un gan drihs wiffu scho laiku bij apfahrt straidijis ween. It deenas tehwm wirsu stahweja, lai lautu aiseet prohjam; bet tehws atbilbeja, ka winsch gan ne effoht pee pilna prahta, un no ta ne wahrdu ne gribbeja dsirdeht. Mahte arri sazzija: dehlin! dehlin! paleez' sawa semme, un pelnees schē pat maissii.

Kahda deena —

Lotte. Klau! nu buhs! —

Mikkels. Zeesch jel kluffu, tuhdsams!

Tehws. Kahda deena winsch peh; ceradduma us Daugawas tiltu apfahrt wasadamees eeraudsija pasihstamu puischu, wahziska kugga-wirsneeka dehlu. Schis paschu laiku ar tehwu us Londones-pilssehtu gribbeja aiseet.

Frijs. Woi ar wahgeem?

Pehters. Ne, Frizzih! us Londoni ja-eet ar kuggi pahr leelu, leelu juhru. — Nu tehtih?

Tehws. Tas kuggineeka-dehls winnu waizaja: woi lihds gribboht eet? Anzš atbilbeja: labprah gan! bet tehws un mahte ne laus. — Dhirs sazzija: nu, kas par to? Mahz' tapat lihds, par smeeklu ween! Peh; trim neddelahuu atkal tapat buhsim atpakkat; un wezzakeem tu jau warri sunn doht, kur offi palizzis.

Bet man naw naudas! Anzs fazzija. — Dhts atbildeja: ne kaisch ne neeka; pats jau dohschu tewim, jif us zellu waijadsehs.

Lotte. Bet, tehtiht mihlajs, tas puiss taf no Wahzsemmes bija!

Tehws. Nu, Lottin?

Lotte. Wei winsch tad latwissi mahzeja runnabt? Zeb woi Krubsinsch —

Pehterš. Lottin mihla, fo tu nu waiza? — Anzs jo bij Rihgas behrns; woi tad wahziffi ne buhs saprattis? — Kad es us preekichu Rihgâ buhschu, tad arri tâpat wahziffi runnaschu.

Tehws. Nu, tas tewim scheid ne buhs, Pehter. Kad tu Rihgâ buhfi, tad mahzees wahziffi runnabt. Jo wairak mahzisees, jo labbak' buhs. Bet tif ne darri tâ, kâ daschi zitti. Tee, wahziffu wallodu druszin eemahzijuschees, paleel leyni un augstprahfigi; winni kaunahs par to, ka tee irr Latweeschi no dsuntas, winni labprahst to apflehpj, un gan leekahs latwissi ne mas ne prohtht.

Ne, behrni, ne kaunajtees, ka Latweeschi esseet, bet dsennajtees pehz to, ka juhs fo labba mahzajtees, un ka Deewu bihdamees paleezect par gohda=laudim. Kai arri Latweeschi effat; jo wairak gohda jums buhs pee wiffecem prahtrigeem zilwefeem. Labbak' weffels Latwees buht, ne kâ puiff=Wahzeets. (Zittas nodattas us vreeschu.) ††††.

(11tai un 12tai lappai pawaddons no weffela bohgena, fur atrohdahs: I. Stahsti, kâ gahjis pafanlê ar krittigu tizzibu. Trescha laika, pirma nodatta: kâ krittiga draudse leelumâ gahjuse. II. Kâ jaunetti mihlus leeldeenahs=fwehtus fwehti. — 13tai un 14tai lappai ta patt pawaddons no weffela bohgena, fur atrohdahs: I. Septita apzerreschana par stahsteem no Ahbraäma. II. Jaunahs rihta= un wakkara=luhg'chanaš. Dhtra nebbela. No fwehtdeenahs rihta lihds mandages rihtu; un III. Dseesma: Leeldeenâ.)

Süma, jif naudas 11. April-mehn, deenâ 1845 eeksch Rihges matsaja par daschahm prezzehm.

Par	Matsaja:	Südr. naudâ. Kb. R.	Par	Matsaja:	Südr. naudâ. Kb. R.
1	puhru rudsu, 116 mahrzinūs smaggu	1 55	1	pohdu (20 mahrzineem) woffu . . .	7 20
—	meeschu, 100 mahrzin. smaggu	1 40	—	— tabala	— 75
—	fweeschu, 128 mahrzin. smaggu	2 30	—	— fweesta	3 30
—	ausu	1 5	—	— dseltes	— 75
—	fernu	2 50	—	— liinu, frebna	1 60
—	rupju rudsu: miltu	1 50	—	— brakka	1 30
—	bihdeletu rudsu: miltu	2 10	—	— kannepu	— 75
—	bihdeletu fweeschu. miltu	3 75	—	— ichiithu appinu	2 —
—	meeschu: putraimu	1 80	—	— neschiithu jeb prezzes appinu	1 20
—	eefala	1 25	—	— muzzu silfu, eglu muzzâ	6 25
—	liinu: sebklaš	3 50	—	— — laedu muzzâ	6 50
—	kannepu: sebklaš	1 60	—	— smalkas sables	4 10
1	wesumu fernu, 30 pohdus smaggu	3 30	—	— rupjas baltas sables	4 50
barretu	wehrschu galku, pa pohdu	1 20	—	— wahri braudwihna, puiffegga	14 —
			—	— — diwdegga	15 —

Wrihw, drikkcht. No Widssemmes General-gubbernememes puiffes: Dr. C. E. Tapiersky.

Latweeschu drauga

p a w a d d o n s

pee № 15 un 16.

12 un 19 April 1845.

Jaunas rihta un wakkara-luhgschanas.

Dhtra nebbela.

(No mandages wakkara libds trefschdeenas wakkara.)

Wakkara-luhgschana mandaga.

Al tu scheckligajs Deews! Zif leela irr tawa mihlestiba un laipniba, ka tu man weenu deenu pehz obtras eeksch mihlas wesselibas leezi pabeigt un atkal eefahft. Kungs, Kungs! Kas es esmu, ka tu man tahdu schecklastibu dohdi peedsihwohi? It deenas redsu zilwekus, kas wahji, behdigi un nespehzigi; ikdeenas dsirdu dauds waidam par leelahm sahpehm un eeksch ilgas slimmibas nopushchamees, un warr buht, tee dauds labbaki un deewabihjigaki irr, ne ka es; bet man tu labbu wesselibu, spehku un stiprumu dohdi. Al Kungs, es esmu mas pret wissahm apscheloschanahm, ko tu pee man darrijis, un ko tu wehl darri. Pasargi man, al mihlajs Deews, ka es scho dahrgu dahwanu tahs wesselibas aplam ne walkoju us lepnibu un kahribu, bet leezi man ahsibt, ka tu man zaur to us patekschanu un deewabihjaschanu gribbi passubbinahft. Palihdsi, ka es sawu wesselibu ar weenu tew par gohdu, saweem tuwakeem par labbu un par sawu darbu padarrischanu walkoju. Usturri man meefas wesselibu, ka es neaiskawehts tawu Deewa nammu warru apmekleht un tewim kalpoht no wissa spehka. Bet dohdi man arri spehku, apstipriinatees pee ta eekschliga zilweka, ka es tewi un sawu tuwaku weenteefigi mihlesu, fristigi dsihwoju un preezigs zerriba drohschi nomirstu. Al swehti man, taws labbajs Gars lai man wadda us taisnu jektu. Amen.

Rihtra-luhgschana ohtredeena.

Al mans Kungs un Deews, schi irr manna weeniga eekahroschana, ka es ta dsihwoju, ka sawa laifa pehz nahwes warru ee-eet debbes-preeka. Tapelz mahzi man sawam Pestitajam pakkal staigahft, tad mans zelsch irr tas labbakajs un swehtakajs. Leez man winnam pakkal staigahft eeksch tizzibas, eeksch mihlestibas, eeksch pasemmibas, eeksch paklausichanas, eeksch deewabihjaschanas un eeksch schkibstibas un sahtibas. Kristus muns preekschrahtu pamettis, ka muns buhs pakkal staigahft winna pehdahm; schi preekschshime lai man ar weenu preeksch azzim stahw. Es pehz Jesus preekschshimes sawu debbes-schwu gribbu mihleht, zeenist un winna swehtu prahtu padarriht. Es ittin ka winsch sawu tuwaku gribbu mihleht un tam labbu darriht. Es ta pat ka winsch saweem eenasneckeem labpraht gribbu peedoht un kwehainas ehglas sakraht us winnu galwu. Es ka winsch gribbu pasemmigs buht, jo winsch sakka: Mahzaites no mamim, jo es esmu lehnprahtigs un no firds pasemmigs. Schi irr manna swehta opneinschana, us ko tu, mihlajs Deews, man gribbetu spehku doht. Al, atgahdini man allaschin to, kad es launa zilweka nelahbus darbus redsu, jok winna laumus wahrbus dsirdu, ka es peeminnu: Kurp

tu eesti, af zihweks? Taw's zelsch ne aiswedd us Jesu un us muhschigu swehtibu. Palihdsi, ka es pats daudsfahrer jantajohs: Woi schis arri tas tairnajs zelsch us debbesim, pa furru es einu? Dohdi, ka es tillufchi to peeminnu, ka man ka Deewa behrnam buhs Jesuun pakkat trauftees, un pasargatees neapgabnitam no schahs pasautes. Tapeh; Jesus, tu tas weenigs, buhs' man wissa manta buht. Pahrbaudi man, wald'necks zeeuigs; wiltus no firde deld' un gruhd'! Redj', woi es wehl esinu eeksch blehnah:n un mellein! Ak waddi man turpinak us tairneem zelteem! Lai es wissu pasauli furru par neek! Lai Jesus man paleek par weenigu preek! Amen.

Wakkara-luhgshana ohrdeenâ.

Zif dabrga irr, af Deews, tawa schelastiba, ka zilweku behrni appatsch tawu spahrnu chnas patwerrahs. Tee tohp pildiri no tawa namma taufumeem; un tu dsirdini tohs no tawa gahrduma uppehm. Nu tahdu schelastibu arri esinu fajuttis, mans Deews! ta pee man jauna bijusi ik deenas, ik stundas, ik nebbetas, ik gaddus. Tawa schelastiba man jauniba pee roklas turrejusi un wissur pawaddijusi. Tawa schelastiba man pehzal apgabdjusi, usturrejusi, pabarrojusi un man dauds labbuma peeschlihrusi. Teescham tawa schelastiba lihds schai deenai un lihds schai stundai pahr man nomohda bijusi un man swehtijusi un eepreezinajusi. Schi tawa schelastiba man daudsreis no nelaines un stahdes pasargajusi, un lihds ar man eegabjusi un isgabjusi, lai man ne kahds launums nenetiftu. Schi tawa schelastiba arri mannu dwehseli ar debbesgaischumu peepildijusi, zaur tawu wahrdu man apgaismojusi, zaur to swehtu garru man swehtijusi un pee tawas pateefigas dsihwas atsibschanas peeweddufi. Ak mans Deews, lai tawa schelastiba jo prohjam walda pahr mannim, un neatstahj man wezzumâ; lai tawa schelastiba un peetizziba manni pawadda lihds nahwei, teefams mannas meefas duffehs smiltis, un manna dwehseli atspirgsees tawâ flehpiitê. Lai tawa schelastiba man arri wadda us atstahschanu no grehkeem, ka es sawu firdi tew par mahjas-weetu un sawu dwehseli tew par ihpashumu padohmu. Pehz wissas tawas schelastibas apschelajees arri par man, kad es netihschu grehkoru. Ugreesi man pehz tawas schelastibas atkal us to zellu ta meera. Zellees, manna firde, un mohdees tawa Deewa preekshâ steigt, un us jautrahm dohmahm dehdées, winna schelastibu teikt, ka tas schahdu deeninu man ar sawu palihgu pasargaj's no tik dauds kaitehm un no nikna garra saitehm. Tu, mans tehws, man schelaj's eesti, kâ ne weens warr issimnabt; tu man sawâ flehpi neffi, fur ne kas man tappis flacht; zif tu labba padarrij's, ne weens zilweks samannij's; seela tawa mihlibina, ne - ieteizama irr winna. Amen.

Rihra-luhgshana treschdeenâ.

Slawehts lai irr Deews, debbes un semmes radditajs, slawehts lai irr tas Rungs, kas weens pats brihminus padarra, un slawehts lai irr tas wahrds winna gohdikas muhschigi, kas deenu un nakti ar gudribu raddijis un atschlihris, ka, lamehr ta semine pastahwehs, nemittesees deena un naktis, lai zilweks nakti duff' un deenâ strahda. Zif seeli un brihnischigi irr tawi darbi, af Rungs;

tu tohs wiffus ar gudribu darrjis, un ta seinne irr pilna no tawa padohma. Vahr schahm labdarrifchanahm manna pateifschana faulci preekschâ tezzehs un lihds ar fauli tewi apfwelzinahs. Un tad nu es tew pateizu, ka tu man arri scho nakt' lizzis meera duffeht un sweikam wesselam usmohstees, un no wiffas nelaimes paglabbajis. No firds es tewi luhdsu, tu gribbetu arri jo probjam mannu dwehveli tawâs rohkâs flehgt, mannu meesu pehz tawâs labpatifschanas fliprinaht un man no wiffa launa pasargah. — Ak firdschehligajs Deewe, kad nu laiks irr, no ta grehka- un netaisnibas-meega zeltees, tad palihdsi, ka mehs noleekam tahs tumfibas darbus un apwekkam tahs gaischibas cerohtschus, ka mehs it kâ deenâ gohdigi staigajam, ne rihschanâs, ne eeksch gullahm un neschkihstibas, ne bahrschanâ un cenaidibâ, bet ka mehs apwekkam to Kungu Jesu Kristu eeksch kristigas tizzibas un kristigas dschwoschanas. Mohdini man it deenas, atdarri mannu firdi, ka es ar ihstenu tizzibu tawu swehtu wahrdu apdohmaju un zecti paturru, un ka es sawu aucki pee nabbagu un behdigu lauschu fleegschanas un nopuhfchanahs greeschu. Un kad es behdu-deenâ tewi peesauzu, tad nemun' wehrâ mannas peesaukschanas balsi un atgreesi tahs aucki pee mannas luhgschanas, un pehdigâs behdâs nenizzini, neatmetti mannu nopuhfchanahs. — Nihdâs buhs mannai balsi tewi mekleht — ak atgreesees pee mannas saukschanas. Nihdâs pee-chdini muhs ar tawu apschelofschanu, un mehs allaschin buhsin preezigi eeksch tewis. Palihdsi muns zaur Jesu Kristu, tawu nihlu dehtu, kas lihds ar tewi un ar to swehtu Garru dschwos un walda muhschigi. Amen.

Wakkara-luhgschana treschdeenâ.

Ak schkihstajâs un swehtajâs Deewe, kas tu wiffu neschkihstu buhschanu eenihdi, palihdsi, ka manna firds buhtu tawa garra nams un netiftu apgahnita no grehzigahm kahribahm. Peedohdi man, ak tehws, jaschu es zaur netiklu dschwoschanu grehzigahm dohmahm wallu lahwis, jeb tahm ne-esmu stipri pretti stahwejis. Jedsenn no mannas firds wiffas launas dohmas, ka es tawa garra namnu ar tahm neapgahnu; dohdi, ka es sawu meesu krusâ sirtu lihds ar tahm launahm kahribahm un eekahroschanahm, un to pirmu dsirksteli ahtri apflahpu, lai ta nenemmahs degt neschkihstas kahribas leesinâs. Ak Deewe, tu essi tas swehtajâs Deewe, kam ta besdeewiba negribbahs, un tu probti muhsu dohmas no tablenes. Ak neatstahj mannis, lai es tew ne kad neatstahju. Tas lai irr tablu no mannim, ka es tew zaur launahm kahribahm apkaitinatu, un tawu swehtu garru apbehdinatu un no man aisdshitu. Tu teesafi mauzineekus un laulibas-pahrkahpejus, un apschepus grehtus gaismâ weddifi. Ak pasargi man, Deewe, ir no tahm pirmahm launahm eegribbeschanahm, no kurrabim tahdi grehki zeltahs, lai es ne-ekrihtu kaunâ un tewi sawu nihlu schehligu tehwu tihschi neapkaitinaju. Dohdi man schkihstu firdi un lai ne kahda kahriba man neschkir no tawâs mihlestibas. Tik azzumirkli ween firds grehzigam preekam padohdahs, bet pehz tam nahk muhschigas mohkas un sahpes. Tapehz pasargi man, ka es to muhschigu preeku nepasandu zaur ihu grehka-preeku. Schkihsti mannu firdi no wiffahm launahm dohmahm, un lai tahm tur weetas nebuhtu,

tad mohdini eeksch tahs allaschin schkhistas un swehtas dohmas. Dohdi, ka es par negantibu turru wissu to, ar ko es tewi, sawu Deewu, warretu eekaitinacht un sawu sinnamu firdi eewainoht, un leez man sawu aizinaschanu un isredschanu ar weenu darriht, siipraku ka es schkhistu un faunigu prahntu lihds gal-lam pasargaju, lai es weenreis tohpu atrasts starp teem neapgahniteem, kas pee tew dsihwo tawas swehtas debbesis. Amen. 41.

Kristiga isfkaidroschana to 10 Deewa bauflu.

10.

Septitajs bauflis.

2 Mohs. gr. 20, 15. Tew ne buhs sagt. (Matt. 5, 21.)

Luttera isfkaidroschana: Mums buhs Deewu bihtees un mihleht, ka mehš sawa tu-waka noubu jeb mantu ne nemmam, neds ar wiltigu prezzi woi prezzeschanu pee mums dab-bujam, bet tam winna mantu un ustureschannu palihdsam wairoht un pasargahnt.

1. Kahdus grehkus Deews mums aisleeds septita bauflu?

Mums ne buhs sagt. Mums buhs Deewu ta bihtees un mihleht, ka zitteem zilwekem neds winnu naudu, neds zittu mantu ne nemmam, neds fleppeni, ka sagli, neds ar warru, ka laupitaji. Tohs sagkus un laupitajus jau waldischana assi nostrahpe, ja ta ween skaidru sinnu pahrtahdeem dabbu. To (1 Sam. 16, 7.) „zilweks reds, kas preeksch azzim irr, bet Deews, tas Kungs, usluhko to firdi.“ Winsch noteesa arri zilweka dohmas un eekahroschanas. Preeksch scha wissu-sinnataja Deewa lai is-meklejamecs, un lai prassam: woi ne kad zitteem winnu naudu, woi ne kaut ko no tahm leetahm, kas teem peederreja, ne effam nehmuschi? — Warr buht, ka zits tew kaut ko ustizzeja no sawas naudas woi mantas, to winnam glabbahnt, woi par winnu ar to prezzehnt; woi tu tad allaschin peeta effi bijis taisns un uetizzams? Kad tu kahdu reisi kaut ko us zella effi atraddis, kas zitteem irr suddis, woi to ne effi fleh-pis, bet gohdigi tam isdewis, kam ta leeta peederreja? — Woi nohtes laika, truh-kumä tu ne effi no zitta kaut ko aisnehmis, bet to pehz sawas sohlischanas winnam ne effi atdewis, un warr buht, arri wehl taggadin us to ne dohmaji? Woi pehz teefas un taisnibas tew gan ne bija ta darriht? (Eihr. gr. 29, 4.) „Dauds schkeet, ta effoht atrasta leeta, kas winneem irr aisdohts.“ (Dahw. ds 37, 21.) „Tas bes-deewigs aisnemim us parradu un ne makfa, bet tas taisns zilweks irr schehligs un dewigs.“ — Mehš paschi tohs no saweem maises behrneem fauzam par sagteem, kas kautko is muhsu mahjahm fleppeni zittur aisness bes muhsu sinnas; bet woi mehš paschi ta ne darram, ja sweschu mums ustizzetu naudu, woi zittu leetu, ne-behdigi istehrejam? — Woi masal' grehko prett to septitu bauflu tee, kas few paschu apsohg zaur flinkoschannu, woi ar palaidigu tehriku dsihwoschannu paleef nab-bagi? woi arri jau zaur to, ka wairak isdohd, ne ka tee warr nopelnitees? Woi tahdi zaur to ne jau tohp kahrdinati, to eekahroht, kas zitteem peederr, un ar ne-taisnibu to pehz mekle pee fewis dabbuht? Woi tahdi zilweki grehzigi ne barrojahs no zittu zilweku sweedreem? Kamehr tahdeem labprahnt aisdohtdam, tamehr tee irr muhsu draugi; bet kad sawu aisdohtu naudu woi leetu atprassam, tad tee paleef muhsu eenaidneeki. (Eihr. gr. 29, 16.) „Tahds grehzineeks eewedd sawu aisdewe-ju woi galwineeku nelaimē par winna labbu firdi.“ (p. 5.) „Kamehr tas (no sawa

labba drauga aisween fo) dabbu, tad tas tam skuhpsta rohku, un naudas pehz gan pasemmigi runna, bet ja tam buhs atdoht to, fo tas dabjuis, tad tahds wilzinahs to laifu, atbildehs ar bahrgcem wahrdeem, un schehlofces pahz gruhtu laifu“ u. t. j. pr. Atkal zitteem nauda ne truhst, un tee ne schehlo ne kahdu maflu ne par kahdu islusteschanu un isgresnoschanu; bet teem nahk gauschi gruhti un irr ne-eespehjams par sawcem behrneem labbas skohlas-grahmatas pirkt un par winnu labbaku ismahzischanu fo isdoht. — Tikpatt, ka zihveki zaur tehriku dsihweschanu un laifkumu tohp kahrinati, palist par sagleem un laupitajcem, ta tas arri warr notikt zaur to, kad naudas kahrigi zihveki ar plehfigu prahtu mefle nandu un mantu sakrahtees. Tahdi tad arri ne kamahts, zittus peekrahpt un us netaisnu wihsi nandu un mantu mefle waircht; schee tikpatt ka sagli un laupitaji uskranjahs zistu zilweku, daschreis ir nabbagu atraitnu un bahrinu nepuhshanas un assaras. Tahds nesahrtneeks few pascham dauds atranjahs, arri ne apgahda nedj seewu, nedj behrnus, nedj maises behrnus. (1 Tim. 5, 8.) „Ja kas sawus peederrikus un wissuwairak sawu faini ne apgahda, tas to tizzibu irr aisleedsis, (tas ne dsihwo ka kristlichs zilweks) un irr niknaks, ne ka kahds netizzigajs.“ (Jehf. 5. 4.) „Ta alga to sirahdneeku, kas juhsu tihrumus irr plahwuschi, fo juhs atrahwuschi, brehz (us Deewu) un to plahweju brehshana irr nahkusi preeksch ta Kunga Zebadi aufim.“ (5 Mohf. gr. 24, 14. 15.) Tew ne buhs to nabbagu un behdigu algadsi peewilt, kas no taweem brahleem, woi no taweem sweschweckcem irr, kas tawad semme un tawds wahrtds irr. Bet to paschu deenu tew winnam to algu buhs doht, un tai saulei ne buhs pahz to no-ect, — jo winsch irr nabbags un usturr sawu dsihwiwibu ar to, — ka tas pahz tew to Kungu ne peesanz, un tas nahktohs tew par grehkeem.

Septitajs Deewa likkums mums arri aisleeds, ka ar wiltigu prezzi un prezzeschanu, pee pirkschanas un pahrdohshanas ne buhs peewilt. Zau Deews zaur Mohsu teem Israela behrneem bija pawehlejis: (3 Mohf. gr. 19, 35. 36.) Jums ne buhs ne kahdu netaisnibu darriht ar ohlekti, swarru un mehru. Jums buhs taisnus pohdus, taisnu puhru un stohpu turreht. — Apdohmajcet, juhs ammatneeki, woi juhsu rohkas darbi allaschin us tizzibu irr strahdati; un tik dauds nandas arri wehrti, zik juhs par sawu darbu prassat. Juhs atkal, kas juhs pee winneem fo essat likkuschi taifst, woi juhs teem par winnu wehrtigu darbu ne fo no tahs algas essat atrahwuschi, fo tee prassija? — Dauds no teem, kas kaut fo wehrt, dauds masak' sohla doht, ne ka prezze irr wehrtiga, — un atkal tee pahrdeweji prassa leclu nandu par wiltigu prezzi, woi zittus peekrahpt ar wiltigu mehru un swarru. Wissi schee apgrehkojahs prett septitu banli, un preeksch swehta un taisua Deewa irr sagli un laupitaji. — Wissadas tahdas netaisnibas Deews schinni septita likkuma ne ween aisleeds, bet tur pretti mums wehl turflacht pawehl: „mums buhs zitteem palihdseht winnu nandu, mantu un ustureschanu waircht, zaur to, ka mehns winneem labbu padohmu dohdam, us kahdu wihsi tee fo labbu warr pelnitees, woi ka mehns ar fewu nandu teem us to palihdsam, woi pee sawcem draugeem winnus aisluhdsam. Mums arri zitteem buhs palihdseht winnu mantu pasargahk; tas irr: ne laut, ka zitti

blehdigi zilweki tohs apsohg un aplaupa. Tà sewischki peenabfahs darriht gohdigeem maisch-behrneem, kas par usraungeem un fargeem irr eezelii, un tadeht tohp lohneti.

Lai nu ikweens no juns, mihli lassitaji, ismeklejahs preeksch Deewa, kahds prahts un kahda dsihwoschana tam libds schim irr bijis? — Ja to darrihtum kreetni un pasemmigi, tad gan atraddisim, ka arri, pehz scha Deewa likkuma, netaisni namma-turretaji un grehzineeki effam bijuschi.

2. Neatgreests, pasauligs zilweks pehz sawa grehziga firds-prahtha un pehz sawas launas tikfoschanas irr arri grehzineeks prett septitu bausli.

Ja pasauligam zilwekam nauda un manta irr, tad dohma, ka tas winnam pascham ween peederr, un ka zitteem pee ta naw ne kahda dalla. Uir to, tà winsch fakka, warru darriht, kà man patihf; bet pahr to, kas zitteem peederr, tam atkal zittas dohmas. To winsch arri dauds reis sewim wehle un to eekahro. Jo kad baggatam zilwekam irr deesgan?! Winsch pawiffam ne gribb sinnahf, ka wiss, kas tam irr, winnam ween aisdohtas mantas un Deewa dahwanas (Zehf. 1, 17.), ar fo tam pehz Deewa prahtha pa reisi buhs prezzeht. Jo (Luhf. 12, 48.) Kristus patz mahza: kam dauds irr dohts, no ta dauds klus meklehts; un kam dauds irr ustizzehts, no ta wairaf taps prassihf. Tahds ne gribb tizzeht Deewa wahrdeem, ka mehsh tikfai namma-turretaji to daschadu (garrigu un meesigu) Deewa dahwanu effam, un ka schis augstajs dewejs no zilweka skaidri prassa: (1 Pehf. 4, 10.) lai ikfats weens ohtram kalpo ar to dahwanu, fo tas irr dabbujis, kà labbi namma-turretaji to daschadu Deewa dahwanu. Tas irr teescham Deewa prahts, kam wiss ween peederr; arri mehsh paschi ar meesu un dwescheli. Kas jaw eekahro to, kas zittam irr, tas gan arri meklehs, to pee sewis dabbuht, tas arri teescham ne palihdsehs zittu zilweku mantu wairoht, nei winnu naudu un mantu pasargahf. Tas to winnam ustizzehtu mantu un to winnam aisdohtu naudu nebeddigi istehrehs, un tikpatt paliks saglis. — Kamehr sew pascheem wehl ne warram to pateefigu leezibu dohl: es wissas Deewa dahwanas un sawu mantu Deewam par gohdu un zitteem par labbu esmu walfajis; kamehr tas, kam swescha manta irr eedohta, ne warr ar pateefibu fazzihf: es ne kad kahds netaisns namma-turretajs ne esmu bijis, un no ta ne fo fleppeni ne esmu nehmis; tamehr wissi wehl effam grehzineeki prett scho septitu bausli. Lai tapehz ne kas ne taisnojahs, dohmadams: es labbaks un taisnaks zilweks esmu, ne kà schis, woi tas saglis un laupitajs. Lai gan irr, kad arri ne kas tew warr nosaukt par tahdu, tomehr preeksch Deewa tu tahds effi. Pasauliga waldischana warr noteesahf tik to skaidri sinnamu un pahrllezinatu blehdneeku; bet Deews arri pasuddina zilweka grehzigu prahthu, un pasihst winna launas dohmas. Preeksch Deewa ne kahds netaisns zilweks warr aisbildinatees; winsch sinn muhsu dohmas un pasihst muhsu firds-prahthu.

3. Kas mums tadeht jadarra, un kà mums pehz to jadsennahs, ka scho raisnibu, zik spehjam, warram panahft, fo Deews pehz scha septita likkuma, no mums prassa?

Noschelojami zilweki irr tee, kas ar garrigu lepnibu un paschtainibu leelahs un leppoajahs ar sawu taisnibu, sazzidami: „es ne kad ne esmu sadfis, es ne kahdu zilweku ne esmu peowihlis, man ne waijaga bihtees preeksch Deewa teefas,“ un kas ar scho sawu taisnibu dohina Deewa preekscha ne ween pastahweht, bet wehl zerre kahdu algu un atmaksaschanu par to dabbuht. Tahdam nabbagam zilwekam truhst kristiga paseminiba. Gan arr' irr noschelojami tee, kas tohs wezzus saylibisfuschus swahrkus sawas eedohmatas taisnibas wehl aisween mekle islahpiht ar kahdeem celahpeem; kas wezzas pahrkahpschanas ar sawu sayraschanu un spehku gribb atlihdsinahr, woi wezzus parradus gribb islihdsinahr ar dabwanahm un labbdarrischanahm. Tahdi leefuli ahrigi ween preeksch laudim gribb rahditees, bet teem irr un paleek netaisnas celahroschanas firdi. Kahdu breefnigu un bailigu teefas spreedumu tee dsirdehs tanni leela teefas deena, kad tas augstajs teefnessis us teem sazzih: (Matt. 7, 23.) „es juhs ne kad ne esmu pastniss (par sawejcem); cita noht no mannim, wissi juhs taundarritaji.“ Tad teescham dascham, kas scheitan ar sawu taisnibu irr leppojees, taisni taps rahdiht: „tu zaur wissu sawu muhschu effi bijis wiltneeks.“ Arri zits, kas wirs semmes ka taisnib zilweks islikfahs, no wissahm mallahm taps aysuhdsehts: „tu effi sadfis“; zitam, kas leelijahs: „es ne weenam ne faut fo ne esmu parrada palizis, tam schi teefa taps spreestia: tawi parradi irr wairak, ne ka smilshu grandini juhmallä.“

Mehs, mihli lassitaji, ja firdsffaidri un pateefigi zilweki gribbam buht, mehs tiffai ar to netaisnu kaipu (Matt. 18, 26.) semme mettisunees preeksch sawa Deewa, un sawu Rungu gauschi peeluhgim, ifkats par sewi: pazectees ar mannim, apschelojees pahr manni, peedohdi mannim mannis grehkus! Lai ar to netaisnu namua-turretaju, to ihfu brihdi muhsu dsihwibas, wainigi grehzineeki, Deewa schelastibu pasemmigi un atgreesigi meklejam, un grehku peedohschanu no firds isluhdsamees. Scho palihdsigu un pestidamu schelastibu mehs isten atgreesigi zilweki ween weeniqi warram dabbuht zaur sawu dahrgu Pestitaju Jesu Kristu, jo (2 Kor. 5, 21.) „Deews pats sawu wissumihlaku dehu, kas no ne kahdeem grehkeem ne irr sinnajis, — to winsch preeksch muns (muns par labbu) par grehku (grehzineeku) irr darrijis, kamehr eeksch ta fluhstum Deewa taisniba.“ Pee Jesus un zaur winnu ween, kas (Ef. 5, 6. 7.) „muhsu pahrkahpschanu pehz, irr apwainohts, un muhsu apwainoschanu pehz, sagraust; us winnu muhsu sohdiha gulleja, zaur winnu (muns atgreesigeem grehzineekeem) ween meers nahf, un zaur winna bruhzehm mehs esam dseedinati; Deews likk wissus muhsu grehkus winnam uscet; zaur to swehtu un taisnu Jesu, kas ar labbu prahnt, muhs zilwekus mihledams, tahdu gruhntu dsihwibu un zeescham usnehme, mehs zaur Deewa schelastibu taisnoti zilweki warram palikt. Teescham! (1 Kor. 1, 30.) Kristus muns no Deewa irr dohts par gudribu, taisnibu, srechtdarrischanu un pestischanu. „Jesusun, ka winsch pats sazzija: (Matt. 8, 20.) ne bija (kamehr winsch sawu mahzija ammatu waldija), fur tas sawu galwu warreja nolikt,“ bet winsch arri ne kahroja pasauligu mantu, gohdu un preeku: „Winsch (Bibl. 2, 7. 8.) few paschu irr istufchojees, kalpa gihni neidams, un ta ka zits zilweks palizis;

wunsch sewi paschu irr pasemmojees un sawam Debbes-Zehwam paklausigs bijis libds frusta-nahwei." Raugi, krisihts zilweks, un apdohma pasemmigi scho peetizzibu un taisnibu muhsu pestitaja Jesus; tahda terwi nawa, bet tatschu tai tew waijadseja buht, ja tu preeksch swehta un taisna Deewa gribbi pastahweht. Tomehr taws sirdzschehligs Deews scho taisnibu tew, Kristus dehl, gribb dahwinahht, ja tu sawu grehzigu buhschanu pasemmigi un skummigi effi atsinwis, noschelojis un sawus grehkus nemmees atmeht. Arri to, fo tu pret scho septitu baußli ne pareisi effi darrjis, woi to, fo tew schè Deews irr pawehlejis, ne mas ne effi darrjis, to schis lehnprahhtigs Debbes-Zehws tewim gribb peedoht, Kristus swehtas un taisnas dshwoschanas dehl. Wunsch Jesu gribb usnemt par sawu galwotaju; par wisseem taweem parradeem Kristus affinim im nahwei buhs buht geldigai atlihdsinaschanas = makfai. Tew tad par to ne buhs zeest sawu nopelnitu sohdbibu; Deews, Kristus deht, tewi gribb walla spreest no wissahm sawahm pahrfahpfechanahm. — Mihli tizzibas beedri! — Lai ne nizzinajam scho dahrgu ewangeliumu, scho epreezinajamu wehsti: „Deews pats (2 Kor. 5, 19. 20.) bija eeksch Kristus, salihdsinadams to pasauli ar sewi paschu,“ teem (atgreesigeem) zilwekem winnu grehkus ne peelihdsinadams; Deews pats muhsu starpa (zaur Kristu) irr eezehlis to wahrdu tahs salihdsinaschanas. Wehs Deewa kalpi luhdsam no Kristus pusses: leezeetes salihdsinatees ar Deewu. Schinni schehlastibas laika, kamehr wehl dshwojam, wehl warram pestiti flucht arri no tahm grehku sohdbihahm, fo mehs, ka pahrfahpeji ta septita baußla, effam pelnijusch. Tikkai mums schè peenahkabs sawus netaisnibas-grehkus atsiht, un, fo mehs ka sagli un laupitaji, woi zittadi kaut kam no winna mantas effam atrahwusch, zil warram, atdoht. Mums arri peenahkabs pasemmigi un skummigi Deewam isuhdseht tohs grehkus un tohs pawissam atmeht, un wissu netaisnibu cenihdeht. Tad ween, zaur Kristus taisnibu, Deews mums schehligi schohs grehkus peedoht. Kristus pats sazzija: (Jahn. 15, 5.) „Bes mannis juhs ne necku ne spehjat darriht.“ Ja papreeksch sawu Pestitaju ne mihlejam un pehz winna garra un prahtha ne dsennamees pehz swehtschannu, tad mums arri ne isdohsees, sawam laumam netaisnam prahtham pretti turretees. Bes Jesus mehs muhscham Deewa parradneecki buhsim un palissim arri pee scha septita baußta; jo (Dahw. ds. 143, 2.) „Deewa preekscha naw ne kahds zilweks taisns.“

Meld. Zellees, manna sirds und mohdees ic.

Ja fo saggschus pee man rauju, Tas man lai gan manni nahktu grubt, Ne ka pehz ne neff swehtibu; Lai ar wiltu ne fo frauju; zeest dweh'les mohkas, Ja swechs padohms Lai sirds mihlo taisnibu; Tad arr' drohsch mannim rohtas. nahtschu, Deews! Tew Wissangstaje, preluhge. Ewehligs Deews! Tu miht un swehti Zeh, tees. To ween paklausigi, Zehht! Kas schekas cenihd wiltibu; Palihdsi, lai man nahk dsennahs sirdi swehtibt.

Ja es zittu swechschu mantu Buhst grab. pehm dshwoschu, Arr' bes bailehm nomieschu, bis willigi, Lai scho trahjumu negantu Driht. Tad usmohdschohs bes waidahm, Un bes atdohtu teessi. Labbat' gribbu nabbags buht, wissahm grehku kaidahm. 13.